

Sociale partners maken enorme draai: ‘Desnoods pensioenplicht voor werknemers’

Als uiterste middel om meer werkenden pensioen te laten opbouwen, zijn werkgevers en vakbeweging niet meer principieel tegen een pensioenplicht. Met deze enorme draai proberen ze de Tweede Kamer over de streep te trekken om in te stemmen met de nieuwe Pensioenwet.

Gijs Herderscheê 2 november 2022, 12:29

Vakbeweging en werkgevers stuurden woensdag net voor de start van het debat over de Pensioenwet een brief met extra voorstellen naar de Tweede Kamer. Daarin staan extra plannen om het aantal werkenden dat geen pensioen opbouwt, te beperken. Het gaat om zo'n 1,7 miljoen werkenden, de helft zelfstandigen en de andere helft in loondienst. De sociale partners beloven het aantal werkenden in loondienst dat geen pensioen opbouwt in 2028 te hebben gehalveerd. Zelfstandigen, zzp'ers, worden geacht zelf voor hun pensioenopbouw te kunnen zorgen.

Om dit streven kracht bij te zetten, opperen vakbeweging en werkgevers de doelstelling in de wet vast te leggen en in 2025

een 'tussenevaluatie' te houden. Als de uitvoering dan niet op schema ligt, wordt een extra pakket afgesproken, stellen zij voor. 'Hiertoe zullen dan in ieder geval de mogelijkheden van een algemene pensioenplicht en een generieke verlaging van de toetredingsleeftijd worden onderzocht', stellen de sociale partners voor.

Een pensioenplicht is een uiterst brisant voorstel. Dat betekent dat iedere werkende verplicht is voor zijn pensioen te sparen. Hoe, dat hangt van de wetgeving af die de plicht regelt. Nu geldt dat werkgevers en werknemers, via de vakbeweging of ondernemingsraad, een pensioenregeling kunnen afspreken of zich kunnen aansluiten bij een pensioenfonds voor bijvoorbeeld een bedrijfstak. Of er wordt niets afgesproken en dan is er geen pensioen. De sociale partners hechten sterk aan de onderhandelingsvrijheid om afspraken te maken over arbeidsvoorwaarden, zoals het pensioen.

Ooit, op 1 januari 1973, is een Fonds Voorheffing Pensioenverzekering ingesteld als voorbereiding op de invoering van een pensioenplicht. Daarin werd geld gestort dat vrijkwam door de bevrozing van de kinderbijslag. In 1991 is invoering van die plicht als doelstelling geschrapt. Het opgepote geld is daarna door vakbeweging en werkgevers gebruikt om de pensioenopbouw van werklozen voort te zetten zolang zij een WW-uitkering kregen. Dit geld was tien jaar geleden op en toen werd het fonds opgeheven.

Linkse partijen

PvdA en GroenLinks hechten sterk aan vermindering van het aantal werkenden dat geen pensioen opbouwt en stellen dat als

voorwaarde voor instemming met de pensioenhervorming. Die afspraak is ook onderdeel van het Pensioenakkoord dat de basis is voor de pensioenhervorming. De linkse partijen steunen in principe die hervorming.

Tweede Kamerlid Henk Nijboer (PvdA) heeft tijdens voorbereidende vergaderingen over de pensioenhervorming zijn voorkeur voor een pensioenplicht uitgesproken, maar gaf tegelijk aan dat de overheid dan ook minimumeisen aan het pensioen zou moeten formuleren. PvdA en GroenLinks dienen bij het debat een voorstel in om de reductie van het aantal werknemers dat geen pensioen opbouwt in de wet vast te leggen. Dat stellen de sociale partners in hun brief ook voor, al gaan zij verder door de pensioenplicht als ‘sanctie’ niet uit te sluiten. Dat lijkt een extra geste naar PvdA en GroenLinks.

Minister Schouten stelt dat het aantal werknemers dat geen pensioen opbouwt sowieso zal verminderen als de regels rond werk veranderen. Het is de bedoeling dat via wetgeving op 1 januari 2025 flexwerk en werken als ‘schijnzelfstandige’ wordt beperkt. Deze werkenden moeten dan in loondienst komen, waardoor ze in veel gevallen een pensioen gaan opbouwen. Dit vooruitzicht zal ook meewegen bij de draai die de sociale partners nu maken om een pensioenplicht niet meer principieel af te wijzen.